

SPOMEN-PLOČA POVODOM 140. OBLJETNICE OPSERVATORIJA ZAGREB-GRIČ

Pozdravni govor
zamjenice predsjednice Hrvatskog meteorološkog društva
mr. sc. Ksenije Zaninović

Osobita nam je čast, u ime Hrvatskog meteorološkog društva pozdraviti predsjednika Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti akademika Ivu Padovana, te nama osobito dragog gosta akademika Andru Mohorovičića. Također pozdravljamo predstavnike institucija, ustanova i udruga s kojima imamo dugogodišnju suradnju, kao i sve prisutne koji su došli uveličati svečano otkrivanje spomen-ploče prigodom obilježavanja 140. obljetnice početka rada Opservatorija Zagreb-Grič. Spomen-ploču podižu Geofizički odsjek Pirodoslovno-matematičkog fakulteta, Državni hidrometeorološki zavod i Hrvatsko meteorološko društvo.

U ovoj zgradi, u kojoj se u to doba nalazila Kraljevska velika realka, Zagrepčanima poznata kao Velika realka, 1. prosinca 1861. godine, točno prije 140 godina, započela su redovita meteorološka mjerenja. Toga je dana bilo oblačno uz vrlo slabi zapadni vjetar i temperaturu zraka između 2.5 i 3.5°C. Prvi upravitelj realke Josip Torbar najzaslužniji je za postavljanje meteorološke postaje. Mjerenja je od samog početka sve do svog odlaska u mirovinu, punih 30 godina, obavljao, uz svoj redoviti posao profesora fizike na realci, Ivan Stožir. Od 1865. godine meteorološki podaci s Griča počinju se slati u Beč, zaslugom profesora Stožira postaja se oprema sa sve više instrumenata, a od 1880. godine na njoj se nalaze i autografi za neprekidno praćenje temperature i tlaka zraka, te smjera i brzine vjetra. Zanimljivo je spomenuti da je profesor Stožir uveo i mjerenja ozona, a zaslužan je i za postavljanje meteoroloških postaja na Sljemenu, u Lepoglavi i u Petrinji. Stožirov meteorološki rad bio je zapažen i cijenjen i izvan Hrvatske. Meteorološki podaci na meteorološkoj postaji na Griču u proteklih su 140 godina mjereni svakodnevno, bez prekida, čak i u ratna vremena. Rijetko koji gradovi u svijetu mogu se pohvaliti s tako dugim nizovima podataka bez kojih bi bilo nemoguće istraživati klimatske promjene. Stoga su meteorolozima, posebno klimatolozima, grički podaci od neprocjenjive vrijednosti.

Donedavni voditelj Opservatorija, dipl. ing. Andrija Bratanić, zbog spriječenosti prisustvovanja, poslao nam je pismo i zamolio da ga pročitamo.

Zahvaljujemo se prof. dr. Ivanu Penzaru s Geofizičkog zavoda koji je u suradnji s dr. Antunom Markijem pokrenuo inicijativu za postavljanje spomen-ploče, te nadahnutim tekstom oplemenio spomen-ploču.

Zahvaljujemo se pročelniku Geofizičkog odsjeka Prirodoslovno-matematičkog fakulteta prof. dr. Marjanu Heraku, ravnatelju Državnog hidrometeorološkog zavoda dr. Branku Geli i predsjednici Hrvatskog meteorološkog društva dr. Marjani Gajić-Čapka, koji su podržali i financijski potpomogli postavljanje spomen-ploče.

Zahvaljujemo se arhitektici Vesni Matijević, iz Zavoda za zaštitu spomenika kulture i prirode, koja je svojim iscrpnim savjetima pripomogla izradi spomen-ploče, dr. Alemku Gluhaku iz Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti na jezičnim savjetima, klesarstvu Jerbić iz Samobora na izradi i postavljanju spomen-ploče te dipl. ing. Ivanu Šmaljcelju iz Državnog hidrometeorološkog zavoda za koordinaciju građevinskih radova.

I na kraju trebalo je nastojanje svih tih ljudi usmjeriti prema konačnom cilju: postavljanju spomen-ploče što su s puno strpljenja i zanosa obavile predsjednica uređivačkog odbora Hrvatskog meteorološkog časopisa Vesna Đuričić i nadasve tajnica Hrvatskog meteorološkog društva mr. Višnja Vučetić.

Hvala još jednom svima.